

Kan vi effektivisere planlægningen?

Danske Planchefer årsmøde 2010
Ulrik Winge, Københavns Kommune

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

1. Om effekter, ydelser og helheder - metode og tankegang
2. Om helhedsorienteret drift i TMF Københavns Kommune
3. Effekter af byplanlægning og arkitektur
4. Helhedsorienteret drift i byplanlægning - de første skridt og resultater
5. Videre perspektiver

Helhedsorienteret drift

**SAMMEN
OM BYEN**

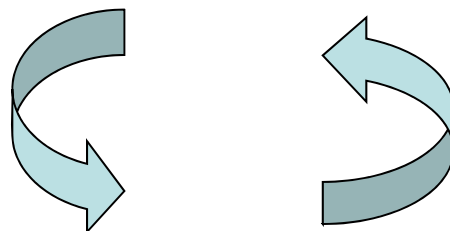
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Borgere og Brugere

Økonomisk
effektivitet

Faglig
kvalitet

Medarbejdere

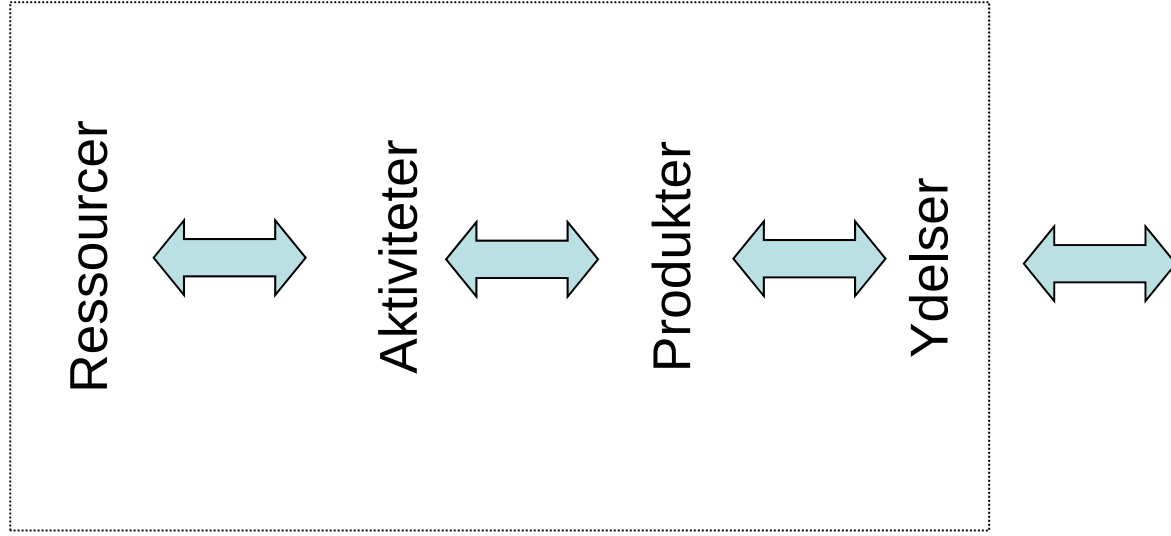

Den komplekse bundlinje

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Om at se på værdikæden

Effekter/borgerrettede ydelser

**SAMMEN
OM BYEN**

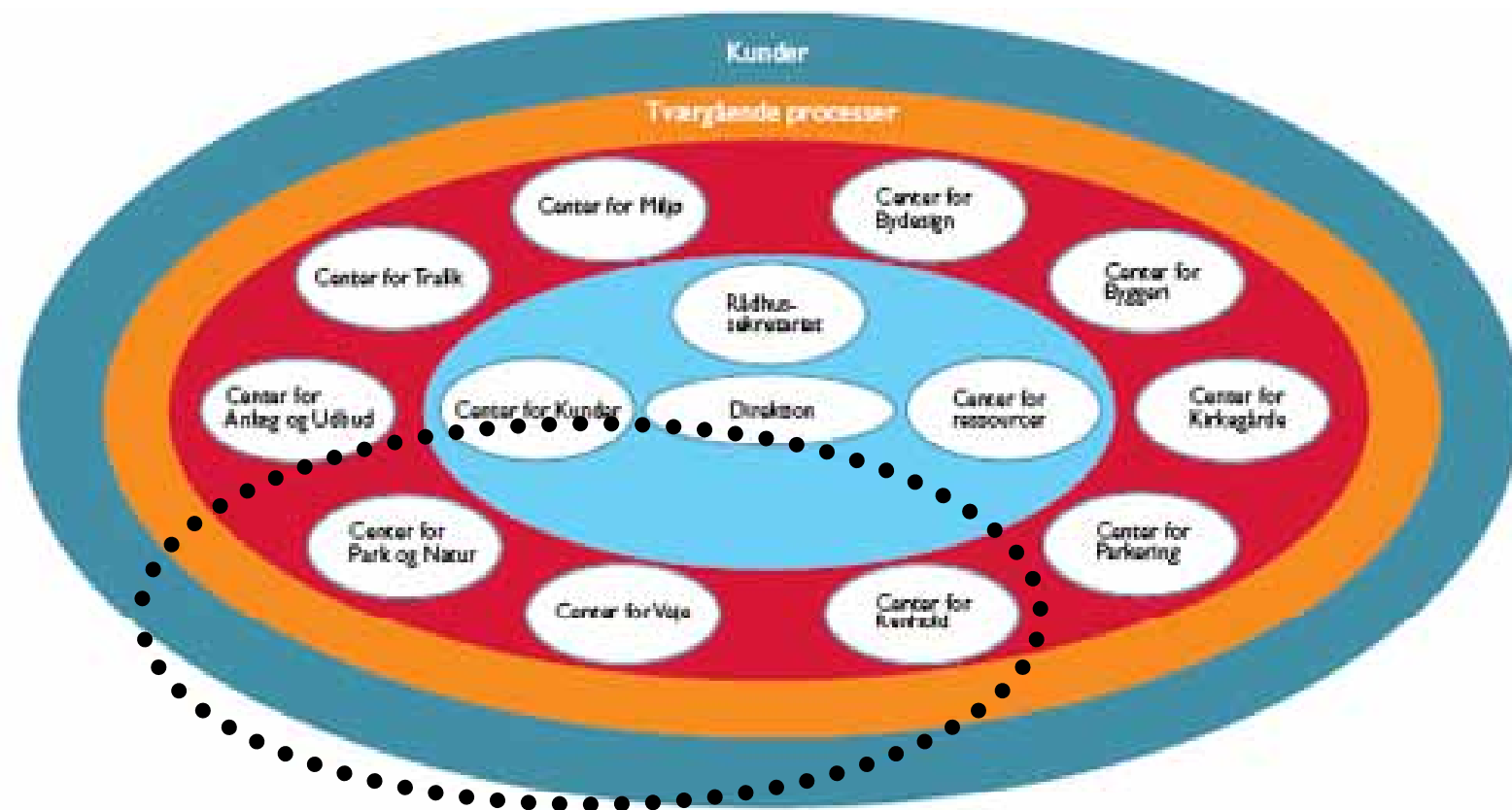
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Helhedsorienteret driftsstrategi (HOD)

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Park og Natur

- Blomster og løg
- Buske og træer
- Byudstyr og belysning
- Græsarealer
- Papirkurve
- Stier og belægninger
- Toiletter
- Renhold
- Søer og vandløb
- Monumenter og springvand
- Legepladser
- Mindre grønne områder og vejrabatter
- Gadetræer

Veje

- Vejskilte
- Gadebelysning
- Arrangementer
- Boder og udeserveringer
- Containere/ skurvogne/
- Stilladser
- Vejarbejder
- Kørebaner
- Cykelstier
- Fortove
- Gågader og Pladser

• **Renhold**

- Byudstyr
- Gadetoiletter
- Graffiti
- Papirkurve
- Fortove
- Gader og pladser

Målinger på driften - 29 ydelser

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Borgertilfredshed - Den *oplevede* kvalitet

- Måles to gange om året
- Telefoninterview på bydels og gadeniveau
- Personlige interview i med brugerne i parkerne
- Målinger gennemføres af ekstern konsulent

- **Faglig Kvalitet** - Den *fysiske* kvalitet

- Måles to gange om året
- Gennemføres ved faglige peer-reviews
- Gennemføres af TMF selv

- **Medarbejdertilfredshed** - Den *interne* kvalitet

- Måles to gange om året
- Måles ved elektronisk og fysisk spørgeskema

- **Økonomisk effektivitet**

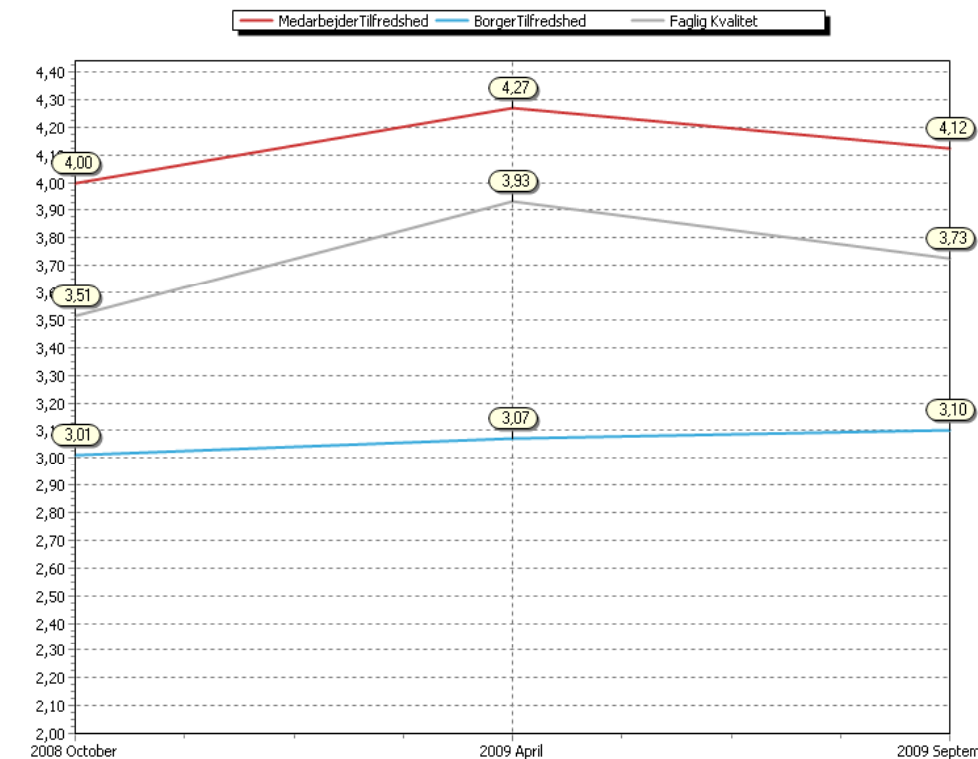
- Måles på basis af enhedsomkostninger
- Opgøres 10 gange årligt
- Kobles snævert til ABC-model under udvikling

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Borgertilfredshed, faglig kvalitet og medarbejdertilfredshed over tid

= CRE, = 2008 Oktober, 2009 April eller 2009 September

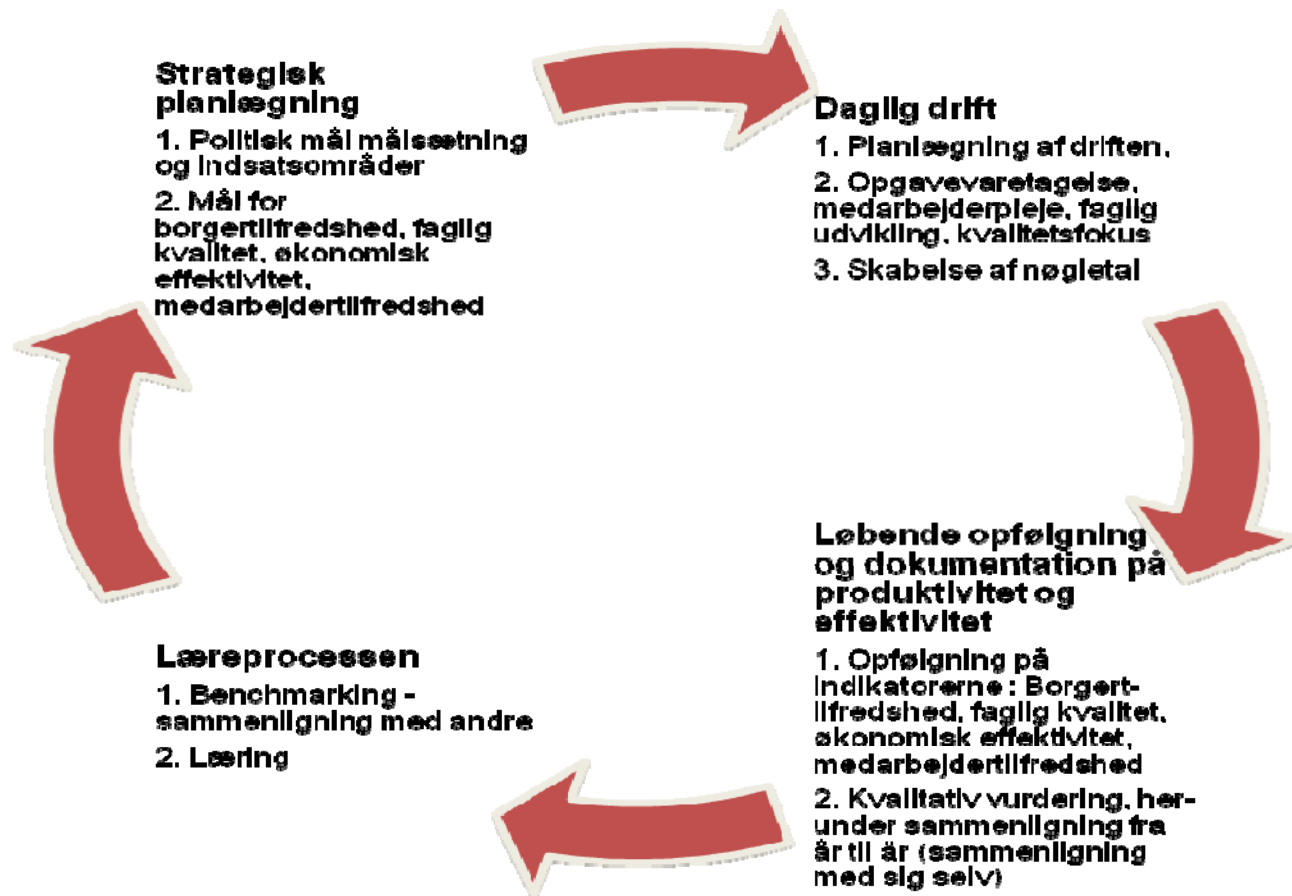
- På renholdelsesområdet ses en markant stigning særligt på medarbejdertilfredshed og faglig kvalitet fra oktober til april. Faglig kvalitet stiger fra hele 3,51 i oktober til 3,93 i april. Der ses efterfølgende et fald fra april til september.
- På borgertilfredshed ses imidlertid en stødt stigning fra oktober til september.

Ledelsesinformation - Renholdelsesområdet

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Helhedsorienteret driftsstrategi - læringsproces

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Opgaver

- lokalplanlægning
- by- og områdefornyelse
- støttet boligbyggeri
- byens arkitektur

Mission:

- Skabe rammer og planer for udvikling, fornyelse og bevaring af København

Vision:

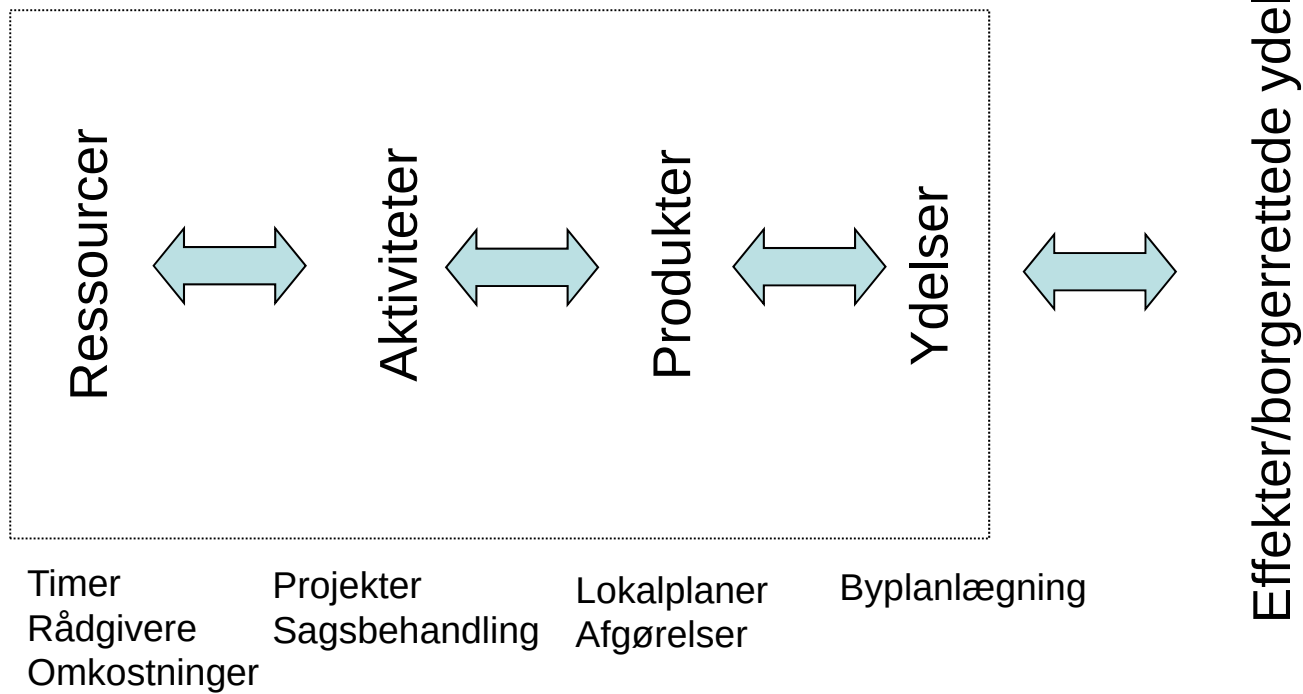
- Udvikle og bevare Københavns egenart og skabe en unik bæredygtig metropol for mennesker. Fremme visionær arkitektur og byplanlægning, et mangfoldigt byliv og høj livskvalitet i alle byens kvarterer.

Center for Bydesign

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

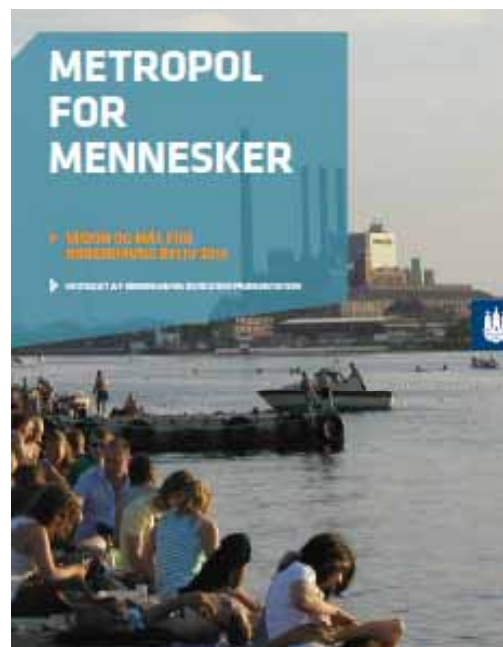
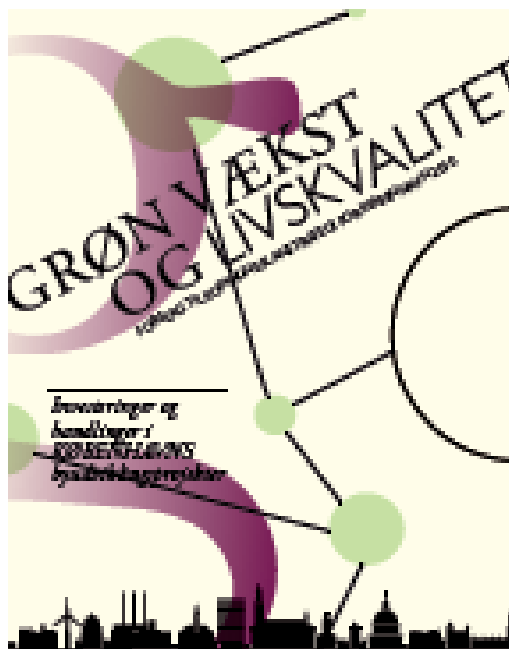

HOD i Center for Bydesign

- et eksempel omkring byplanlægning

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Strategier og politikker med effekt

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Metropol for mennesker

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

BYLIV ER...

Bevægelse

Oplevelse

Udfoldelse

... og mødet
mellem
mennesker

Byliv som effekt for borgerne

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Vi vil være verdens bedste by at leve i. En bæredygtig by med byrum, der inviterer til et mangfoldigt og unikt byliv. Vi vil være en metropol for mennesker

Mål:

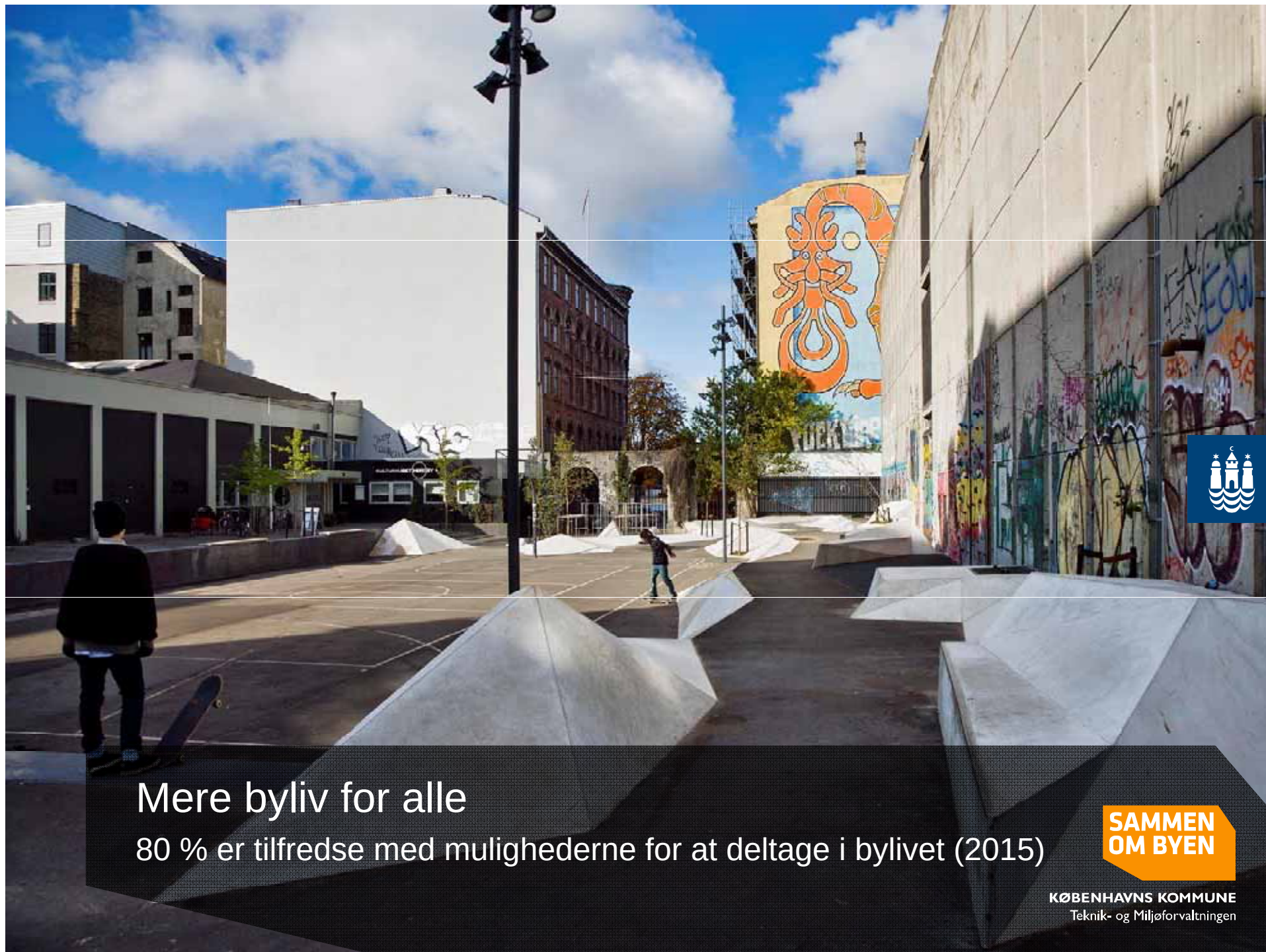
- Mere byliv for alle
- Flere går mere
- Flere bliver længere

Visionen

**SAMMEN
OM BYEN**

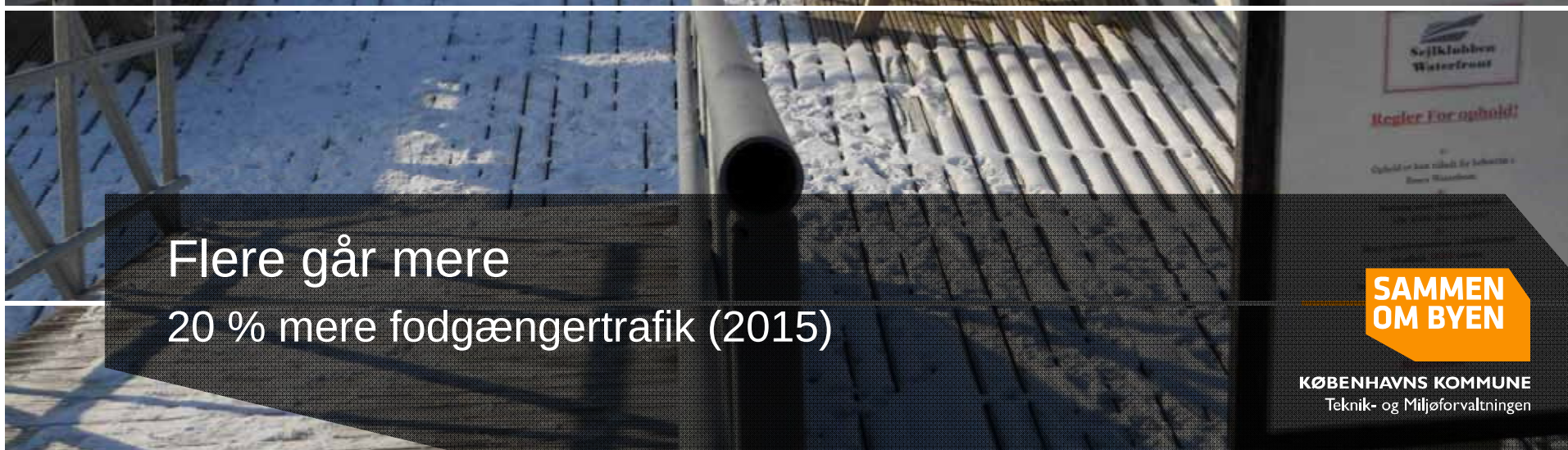
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Mere byliv for alle
80 % er tilfredse med mulighederne for at deltage i bylivet (2015)

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Flere går mere
20 % mere fodgængertrafik (2015)

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

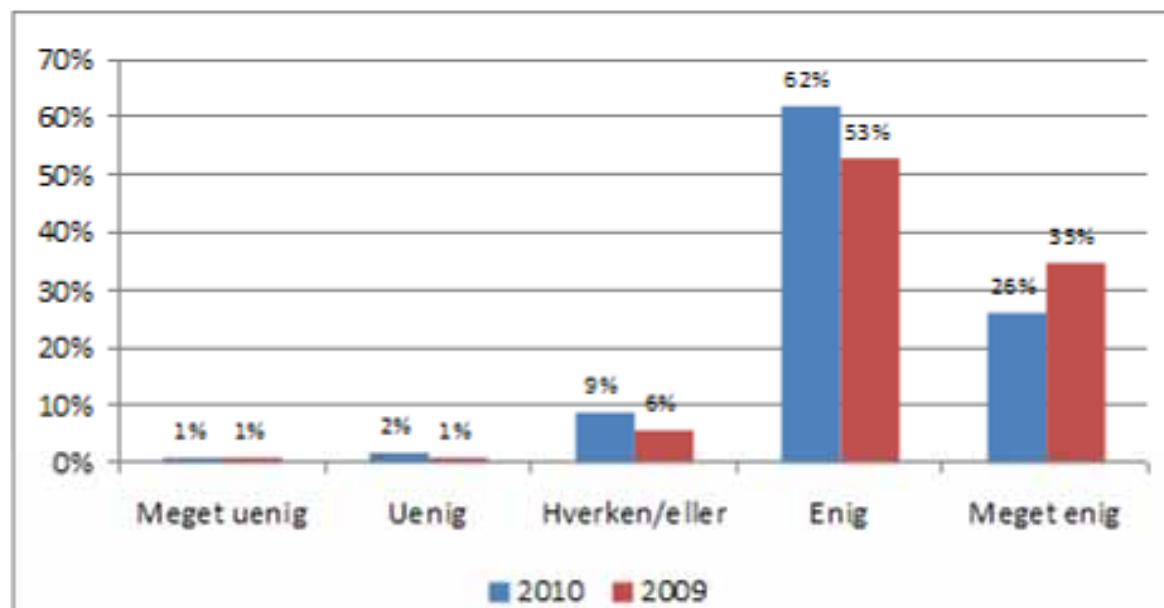

Flere bliver længere
20 % mere ophold i byens rum (2015)

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Byen er livlig og varieret

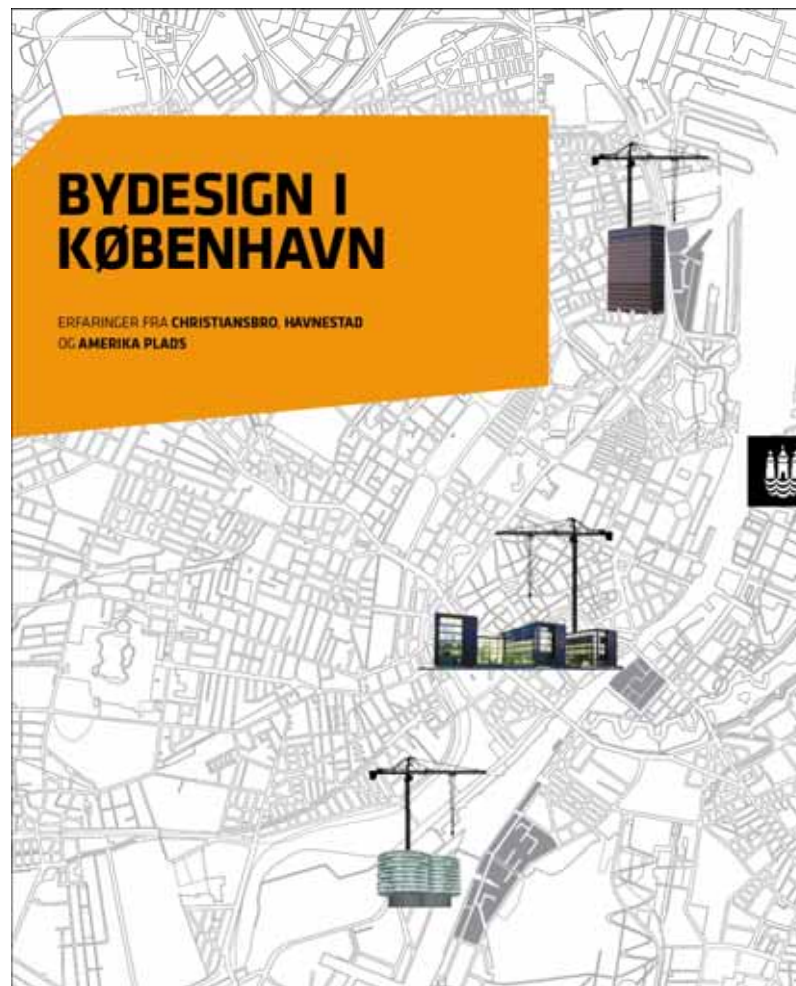
Københavns første bylivsregnskab

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Effekt af byplanlægning

- Lang tidshorisont
- Mange mål
- Mål skifter over tid
- Mange faktorer

Effekter af byplanlægning

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

- **Byens forudsætninger**
- **Byens mål**
- **Konjukturerne**
- **Grundejernes intentioner**
- **Kommunens styrke og rolle**

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

1981

2009

CHRISTIANSBRO

IMEN
BYEN

KOMMUNE
forvaltningen

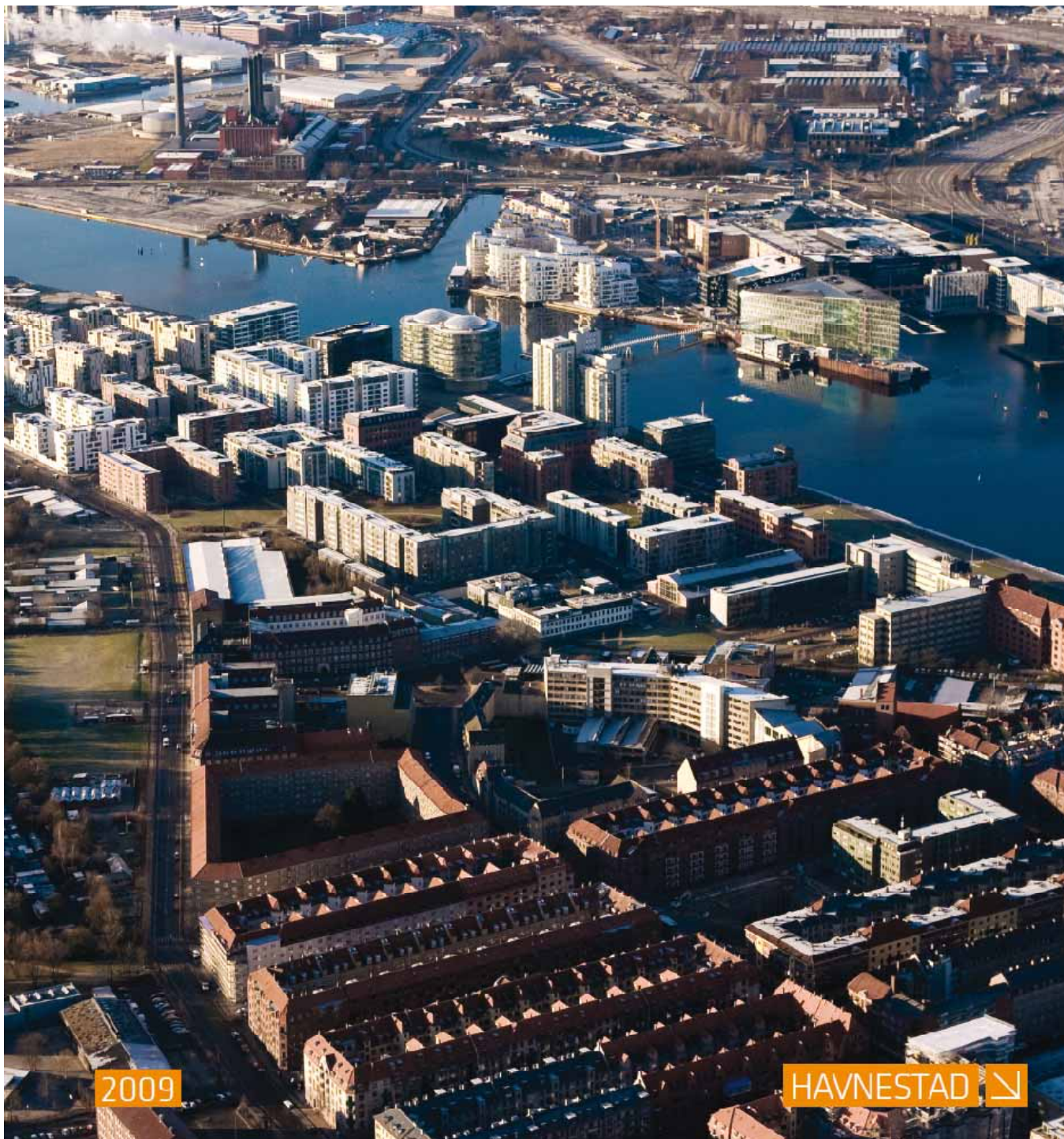

1991

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

2009

HAVNESTAD

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

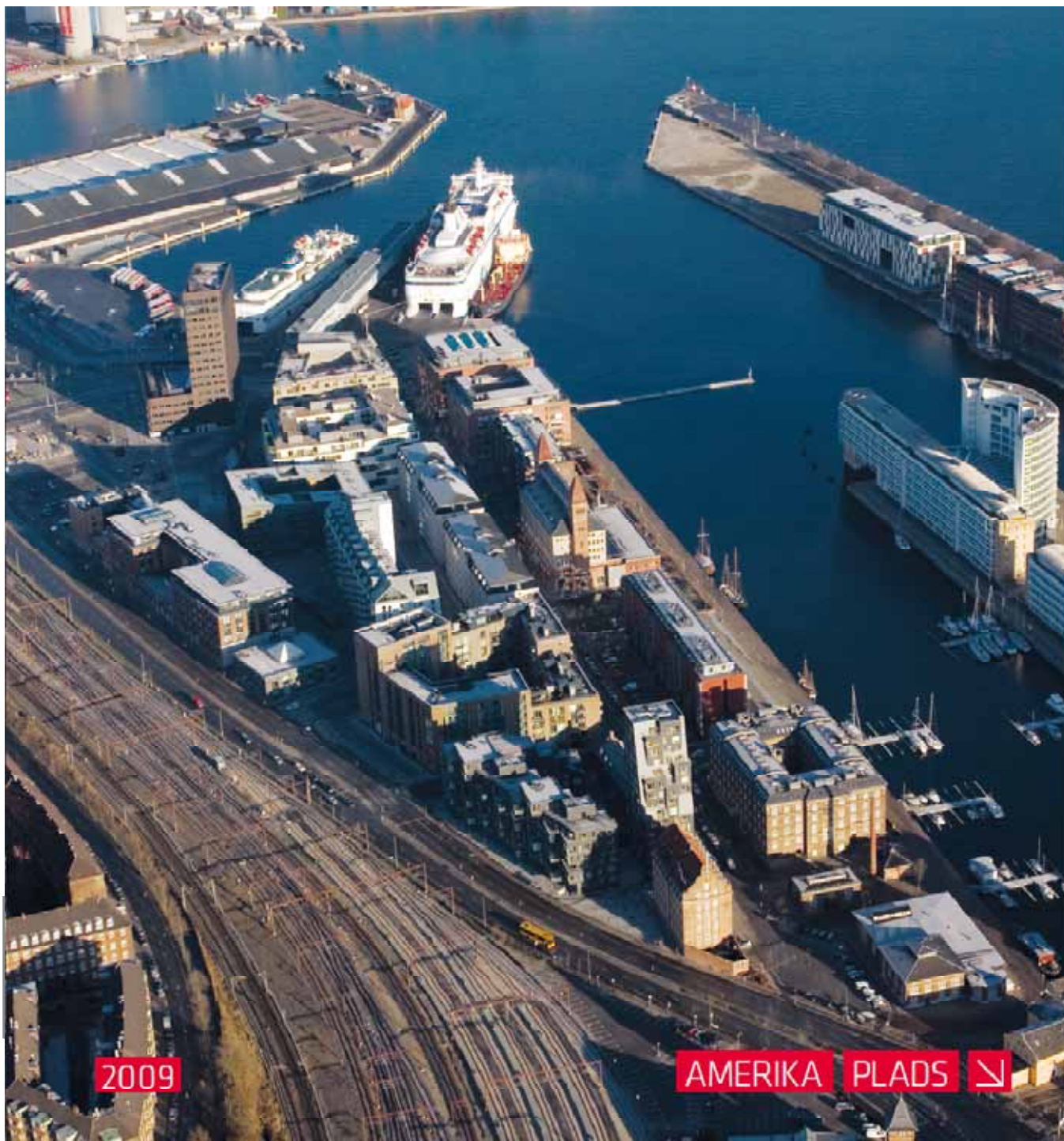

1982

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

2009

AMERIKA PLADS

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

- **Hvad var det vi ville?**
- **Hvad har forudsætningerne?**
- **Hvad var det vi gjorde?**
- **Hvad blev resultaterne?**
- **Hvad kan vi lære af det?**

Byevaluering

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Datidens planchefer

Datidens planlæggere

Grundejerne/Arkitekter

Ekspertpanel

Nye planlæggere

Brugerne/beboerne

Walkshops og interviews

Metode

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Æstetik og arkitektonisk kvalitet

**SAMMEN
OM BYEN**

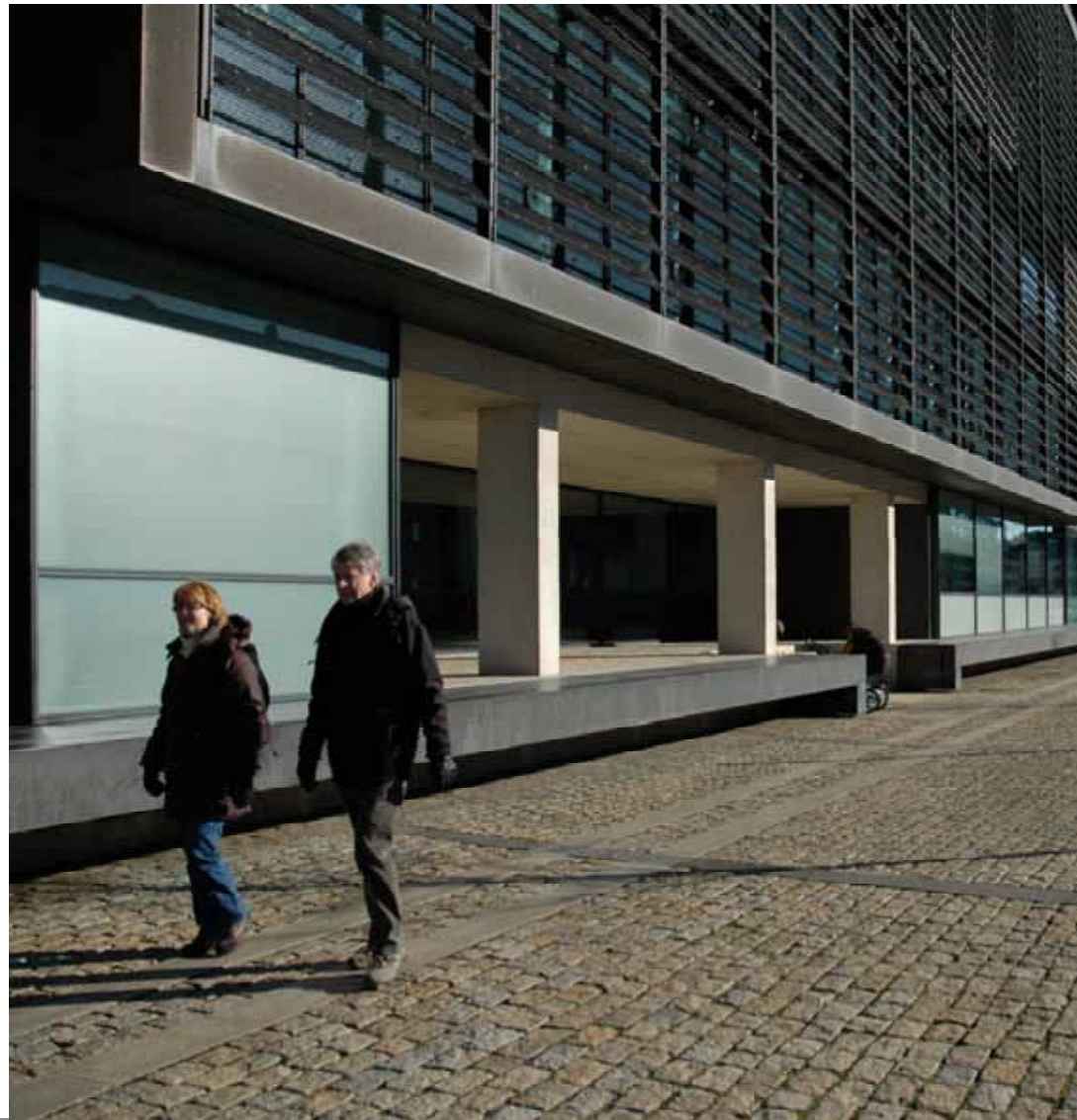
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Promenader og forbindelser

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Offentlig adgang og udadvendte funktioner

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Fra Industrigrund til boligby

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Tæthed

**SAMMEN
OM BYEN**

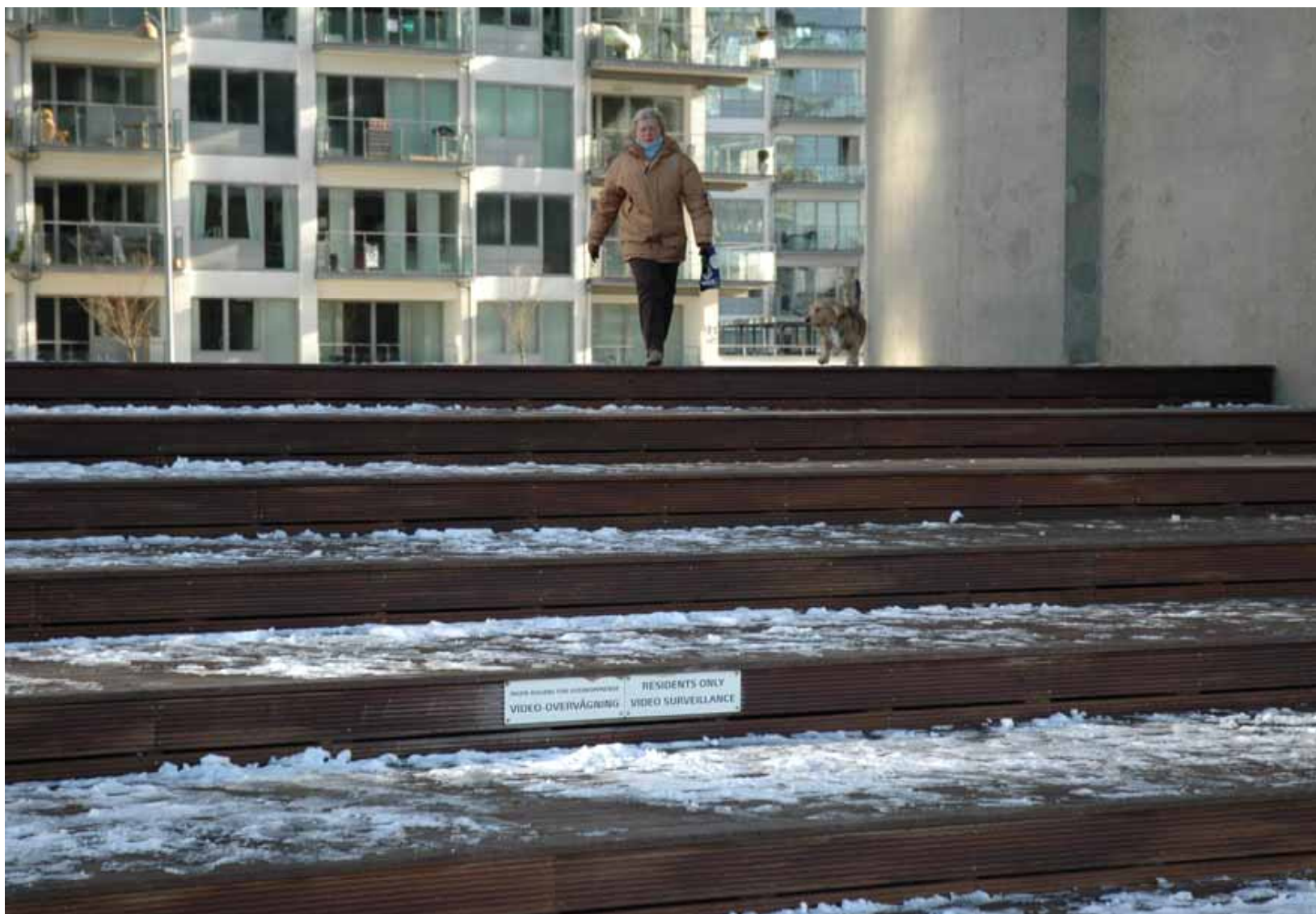
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Særlige fællesarealer

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Det private og det offentlige

**SAMMEN
OM BYEN**

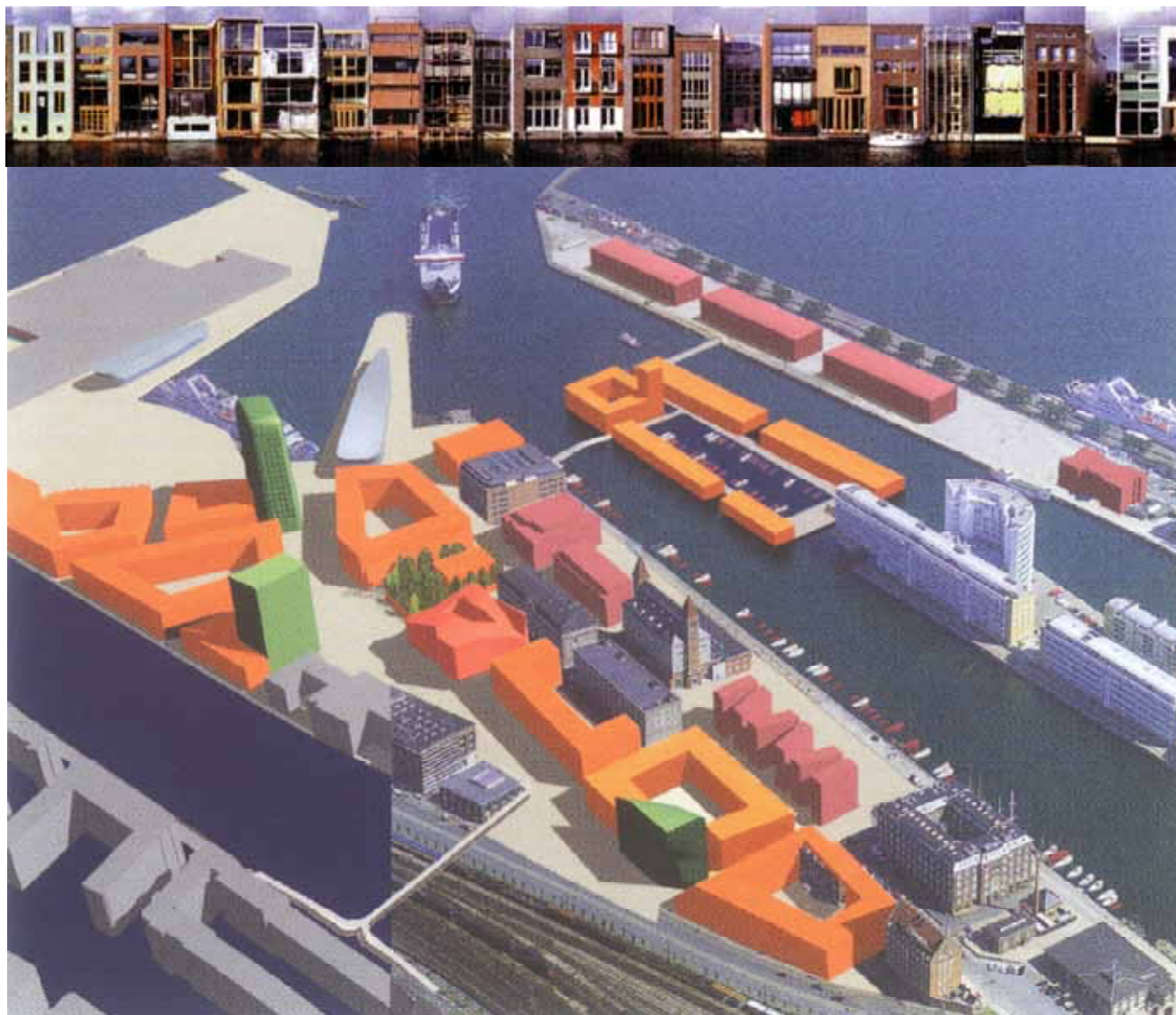
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Kommunens rolle

**SAMMEN
OM BYEN**

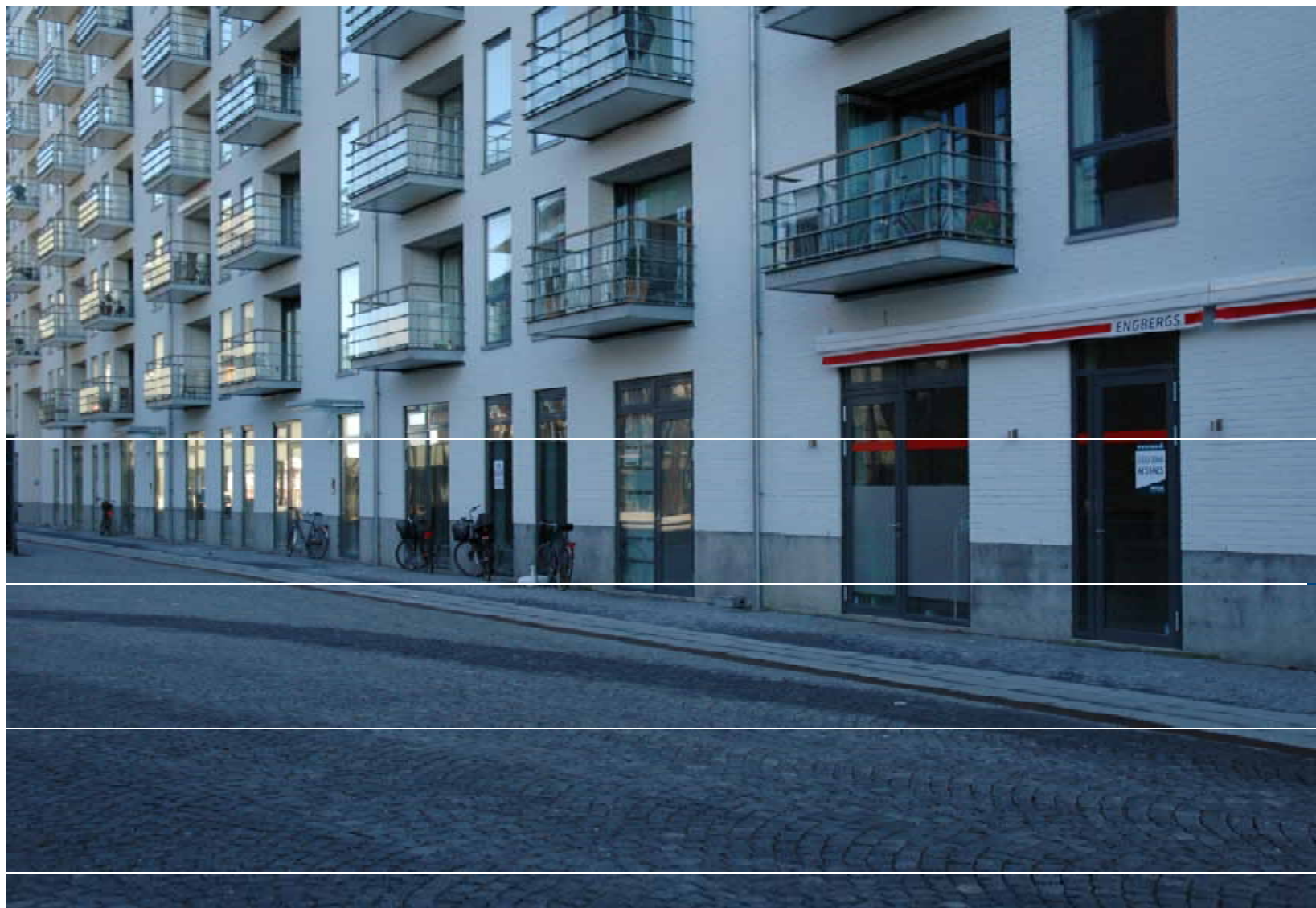
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Internationale arkitekter med nyt blik på byen

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

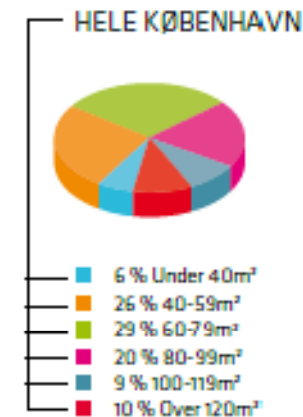
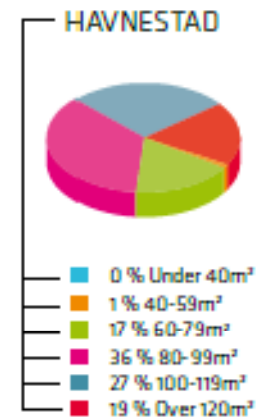
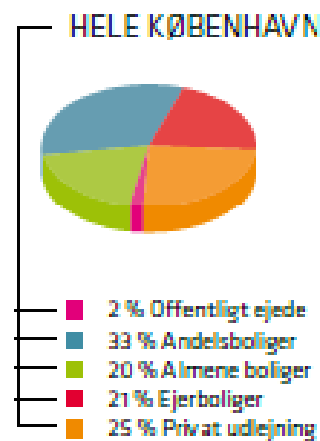
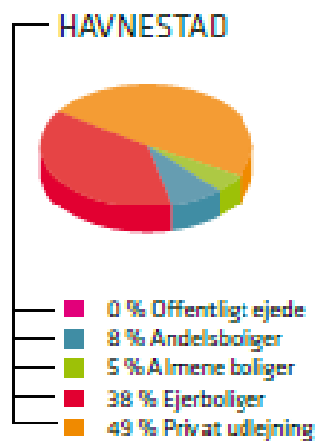
Forudsætninger for byliv

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

38% ejerboliger - 21 % i København
 46 % over 100 kvm - 19 % i København

605.000 i indkomst - 294.000 i København
 59 % er 30-64 år - 48 % i København
 4 % topledere - 2 % i København
 28 % højt-lønnede - 19 % i København

Boligerne i Havnestad - nye københavnere

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
 Teknik- og Miljøforvaltningen

Læring: Et helstøbt resultat kræver målrettet planlægning, investeringer og vedvarende fokus

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Læring: Byliv kræver gode byrum, der inviterer til liv. Det kræver fokus.

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Læring: Forbindelser til resten af byen er afgørende for at skabe liv og mangfoldighed

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

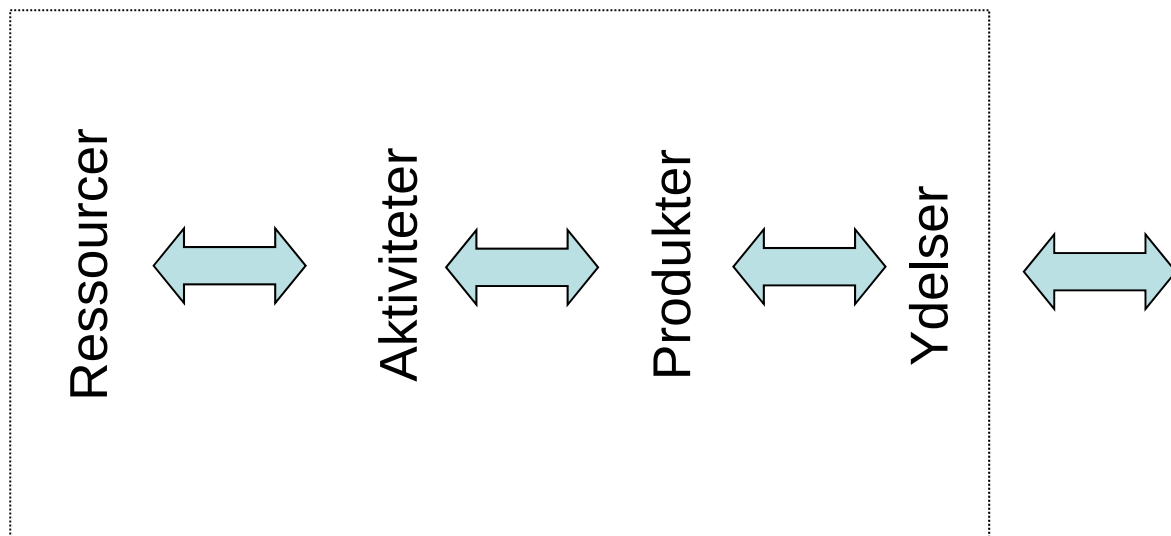

Læring: Mangfoldighed har både en social, funktionel og æstetisk dimension

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Timer
Rådgivere
Omkostninger

Projekter
Sagsbehandling

Lokalplaner
Afgørelser

Byplanlægning

Effekter/borgerrettede ydelser

Center for Bydesign
- et eksempel omkring byplanlægning

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Effekter - temaer

Effekterne af Center for Bydesigns arbejde har 3 dimensioner:

- **BYEN** - hvor effekten af vores arbejde er at byens borgere og gæster oplever en smuk, mangfoldig og velbevaret by med en stærk egenart, som udvikler ved at nyt bliver tilføjet i høj arkitektonisk kvalitet og i et nutidigt formsprog, der fremhæver byens og den enkelte kvarterers skala og identitet
- **BYLIVET** - hvor effekten af vores arbejde er at København er verdens bedste by at leve i - en bæredygtig by, der inviterer til udfoldelse, oplevelser, bevægelse og mødet mellem mennesker
- **BOLIVET** - hvor effekten af vores arbejde er, at både nuværende og kommende borgere kan tilbydes velfungerende og tidssvarende boliger, der modsvarer deres behov i alle livsfaser og livsformer

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Effekter - tættere på

BYEN

- bykvarterer, med en stærk identitet og lokalt særpræg
- bykvarterer og byfunktioner, der er let tilgængelige for borgerne
- plads til både det smukke, det skæve og det midlertidige
- en levende kulturarv, der giver borgerne oplevelser og muligheder

BYLIVET

- optimale og mangfoldige rammer for udfoldelse, oplevelse, bevægelse og mødet mellem mennesker
- et varieret udbud af aktiviteter året rundt og døgnet rundt
- byrum, der inviterer til at "flere går mere" og flere bliver længere"
- kvarterer, hvor der både er boliger, kultur, arbejdspladser og butikker

BOLIVET

- sunde og tidssvarende boliger i alle størrelser, prisklasser og ejerformer - blandet på kvarterniveau
- attraktive nære fælles friarealer der inviterer til ophold, rekreation, aktivitet og samvær
- nem adgang til "byen omkring" - til offentlige service, butikker, kollektiv trafik etc.

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ydelse: Byplanlægning

skaber rammer og planer for bæredygtige og sammenhængende kvarterer, hvor borgerne oplever en blanding af boliger, kultur, arbejdspladser og butikker samt byrum, der inviterer til udfoldelse, oplevelse, bevægelse og mødet mellem mennesker

Ydelse: Arkitektur

styrker borgernes oplevelse af en smuk, velbevaret og bæredygtig by med en stærk egenart, hvor nye bygninger, byrum og landskabselementer har høj arkitektonisk kvalitet og tilfører byens sammenhænge og helheder ny kvaliteter og inviterer til et mangfoldigt byliv

Ydelser

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ydelse: Almene boliger

der medvirker til at nuværende og kommende borgere kan tilbydes velfungerende og tidssvarende boliger som både med hensyn til pris, indretning og nære fælles friarealer modsvarer deres behov i alle livsfaser og livsformer

Ydelse: Byfornyelse

der fremmer omdannelsen af byens nedslidte og utidssvarende boliger, så borgerne kan tilbydes sunde, velfungerende og bæredygtige boliger med attraktive nære fælles friarealer

Ydelse: Kvarterudvikling

der løfter byens udsatte områder fysisk og socialt, så borgerne oplever en mangfoldig og tryk by med plads til alle

Ydelser

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ydelse:

Byplanlægning

skaber rammer og planer for bæredygtige og sammenhængende kvarterer, hvor borgerne oplever en blanding af boliger, kultur, arbejdspladser og butikker samt byrum, der inviterer til udfoldelse, oplevelse, bevægelse og mødet mellem mennesker

**SAMMEN
OM BYEN**

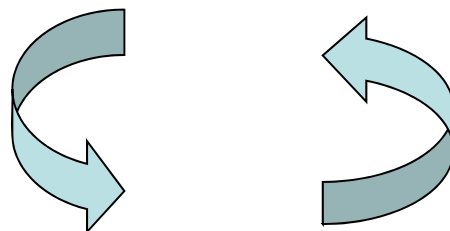
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Borgere og Brugere

Økonomisk
effektivitet

Faglig
kvalitet

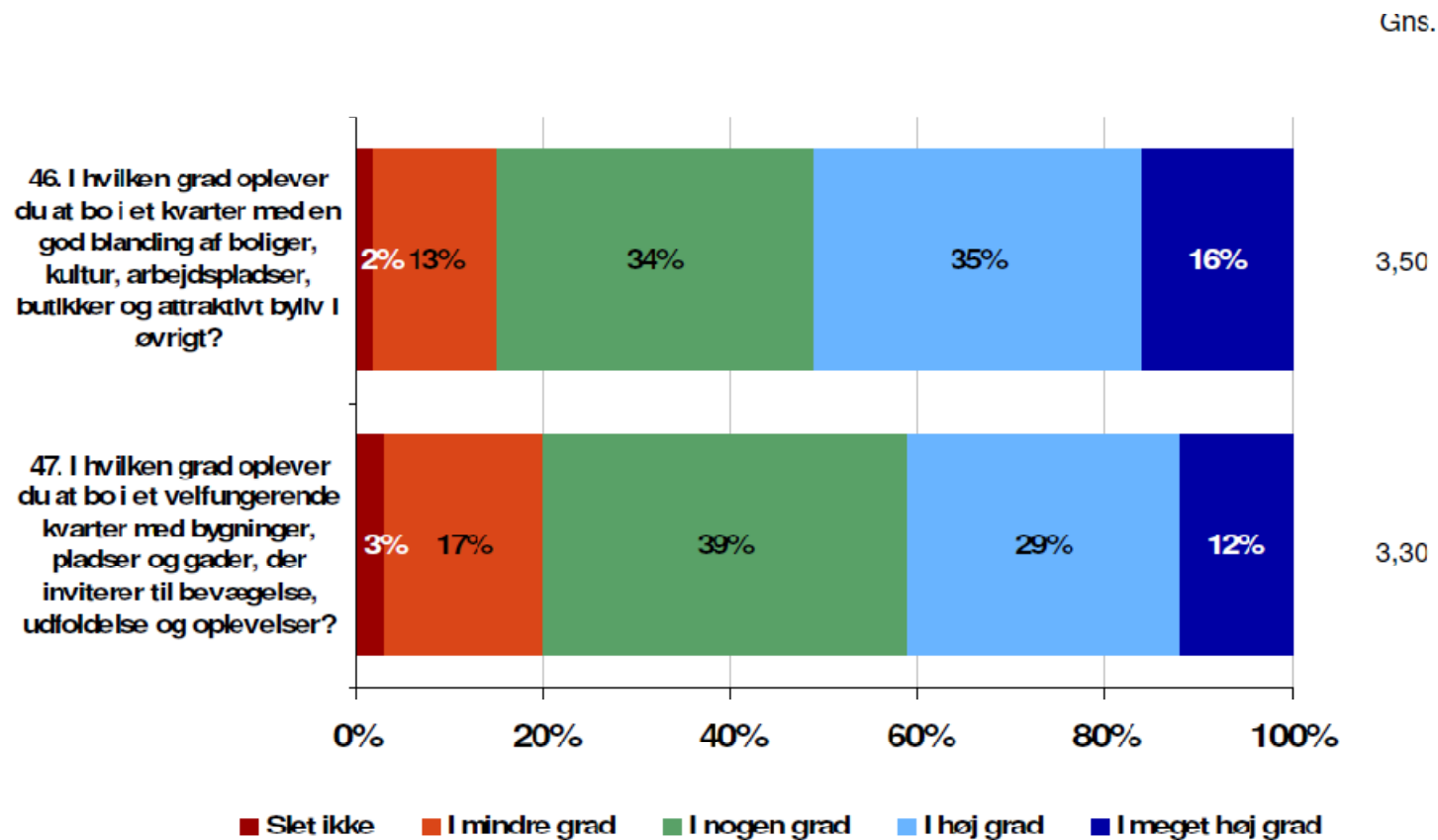
Medarbejdere

HOD i Center for Bydesign
- de første resultater

**SAMMEN
OM BYEN**

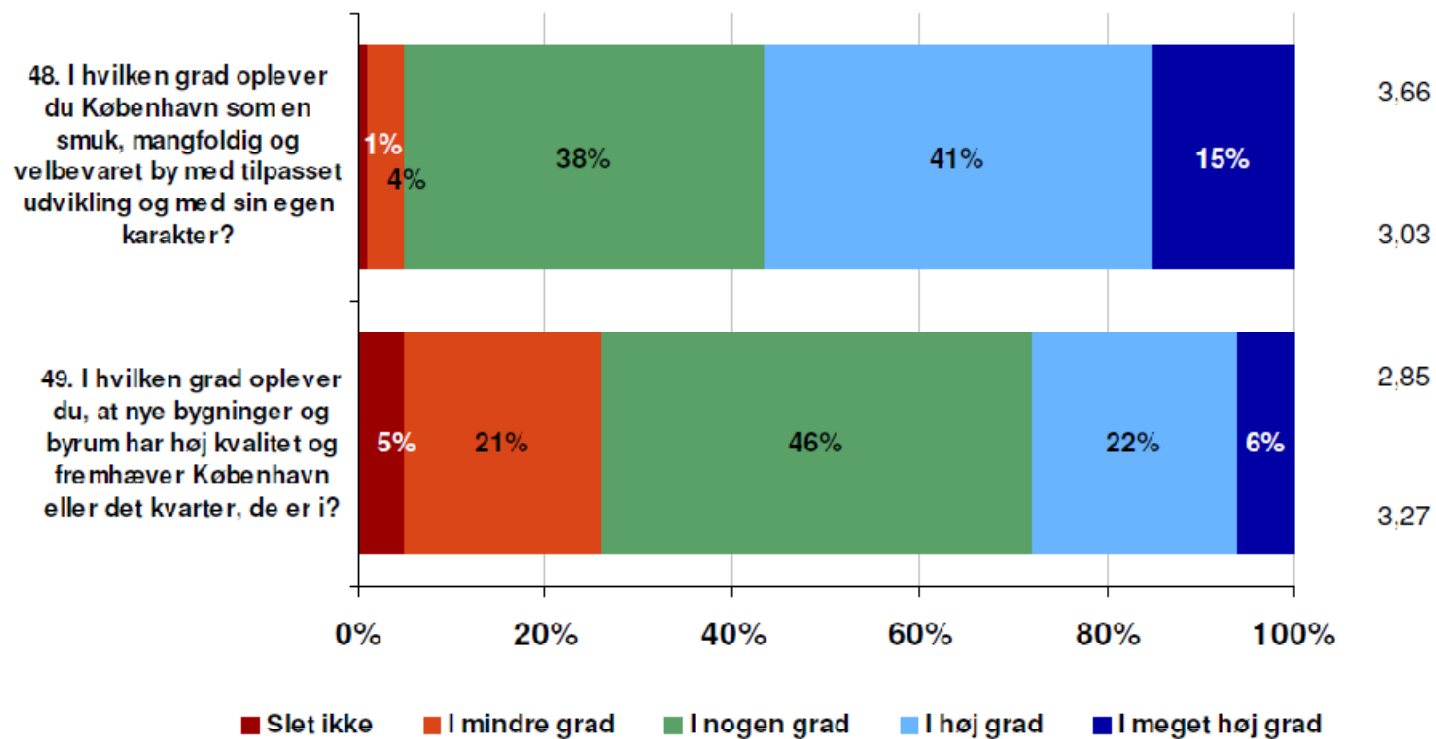
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ydelse: Byplanlægning
Borgertilfredshed

**SAMMEN
OM BYEN**

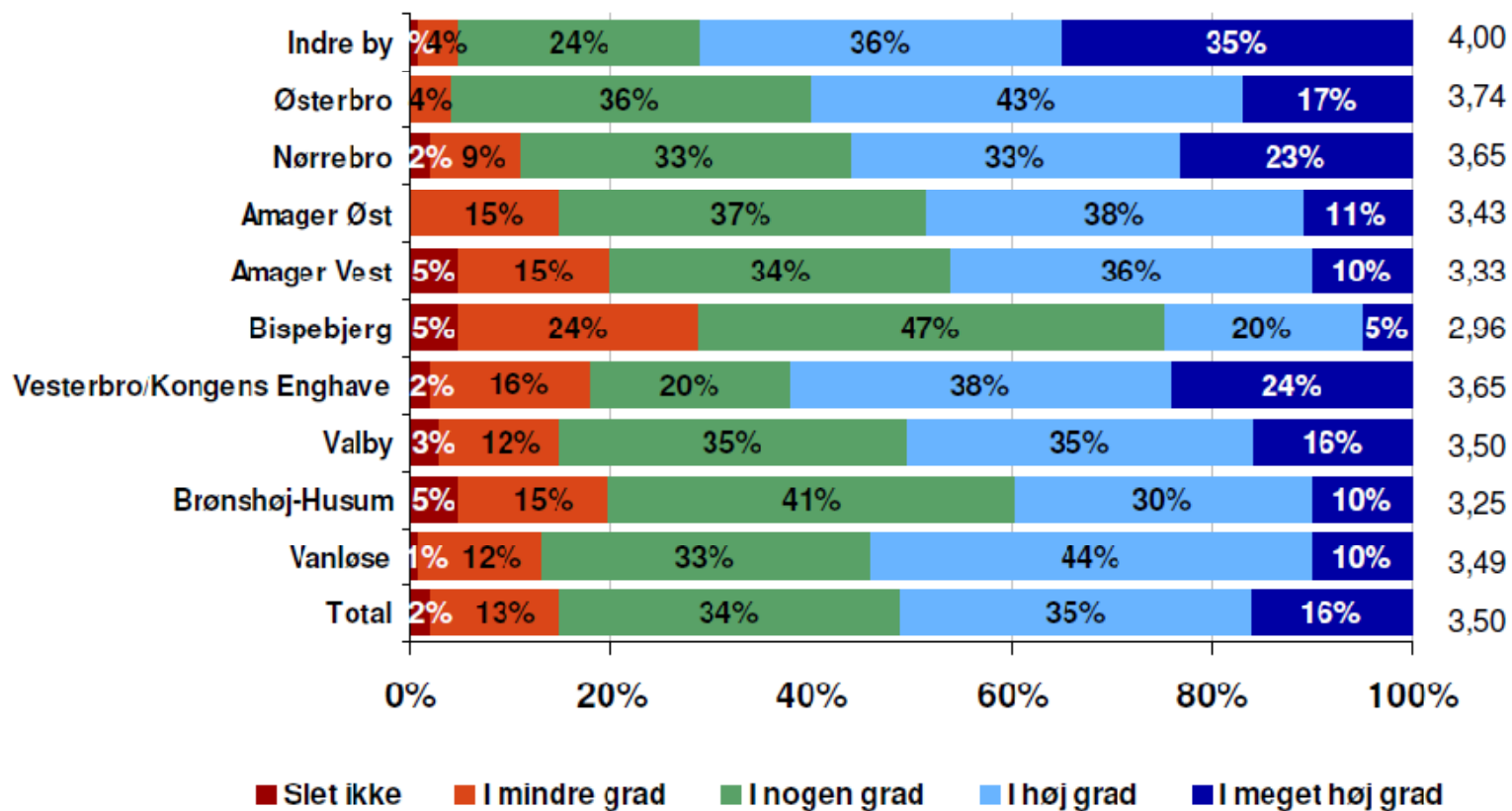
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ydelse: Arkitektur
Borgertilfredshed

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ydelse: Byplanlægning

Borgertilfredshed i bydele

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Faglig kvalitet	
Byliv	4,0
Bæredygtighed	3,5
Boliv	3,5
Egenart og arkitektonisk kvalitet	4,0
Gennemsnit	3,75
Måltal	4,0

- 2 lokalplaner - bedømt af internt "Panel"
- Men kan vi hjælpe hinanden her?

Ydelse: Byplanlægning
Faglig kvalitet

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Medarbejdertilfredshed	
Byplan Syd	3,7
Byplan Øst	3,6
Byplan Nord	4,0
Total Center for Bydesign	4,2
Måltal Center for Bydesign	4,25

Målt som gennemsnit af 14 spørgsmål

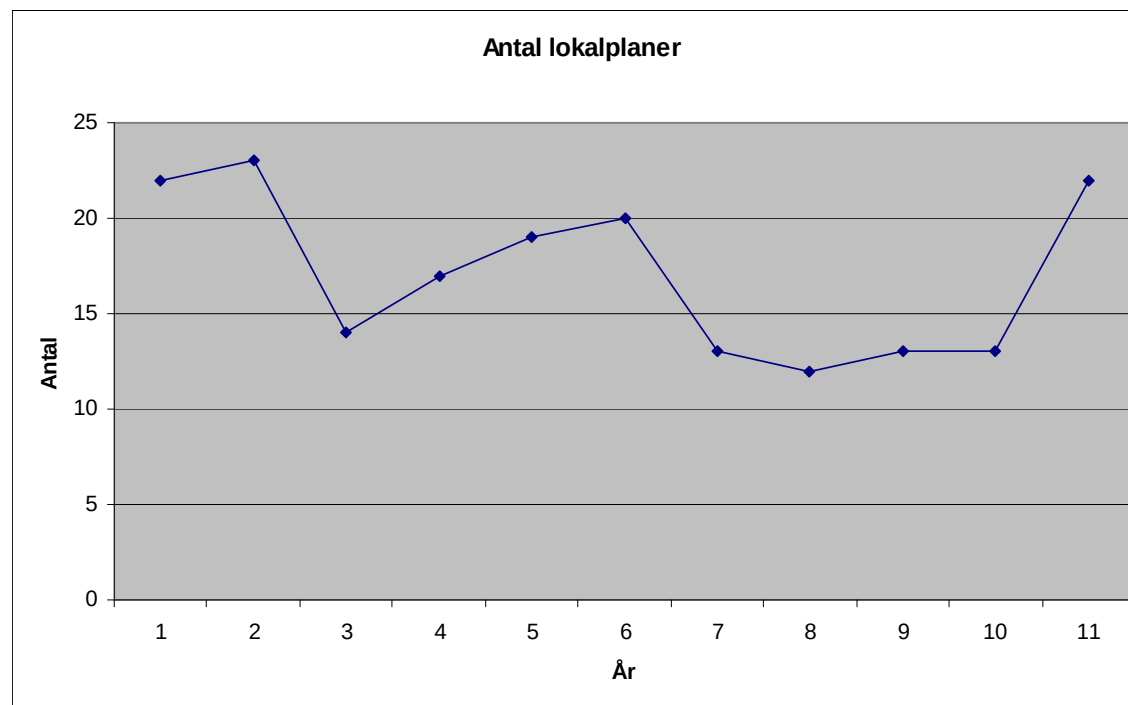
Ydelse: Byplanlægning
Medarbejdertilfredshed

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ja det er jo nemt nok:

Omkostninger
Enhed

Ydelse: Byplanlægning
Økonomisk effektivitet

**SAMMEN
OM BYEN**

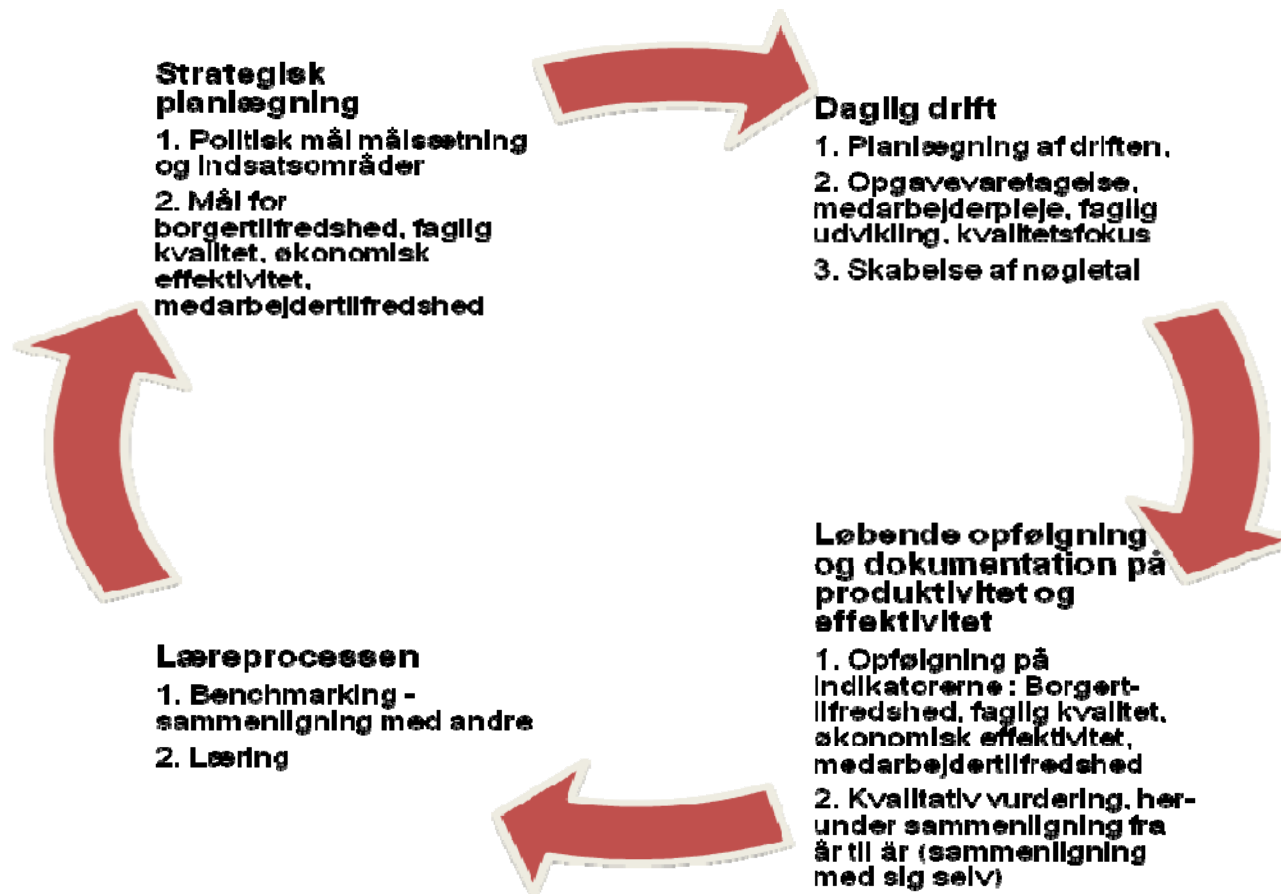
KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Ydelse CBD's 5 borgervendte kerneydelser	Borger- tilfreds- hed, baseline	Borger- tilfreds- hed, måltal	Faglig Kvalitet Baseline	Faglig Kvalitet Måltal	Medar- bejder- tilfreds- hed, baseline	Medar- bejder- tilfreds- hed Måltal
Byplanlægning	3,40	3,50	3,75	4,00	Hele CBD 4,18	Hele CBD 4,25
Byfornyelse	3,06	3,25	3,50	4,00		
Almene boliger	2,77	3,00	4,30	4,00		
Arkitektur	3,35	3,50	4,50	4,00		
Kvarterudvikling	3,05	3,25	3,50	3,75		

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Helhedsorienteret driftsstrategi - læringsproces

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

- Helhedsorienteret drift giver faktisk også mening for byplanlægning
- Effekten ligger i formuleringen af effekt og mål for kvalitet samt læringsloop hver halve år
- HOD bør suppleres af mere avanceret læring pga. tidsperspektivet
- Samarbejde om evaluering og læring?
- Kobling til det politiske niveau skal udvikles

Perspektiver

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

At styre efter effekt - og udvikle efter dialog

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen

Om at måle på det rigtige...

**SAMMEN
OM BYEN**

KØBENHAVNS KOMMUNE
Teknik- og Miljøforvaltningen